عوامی منشور عام انتخابات 2018 پاکستان

پاکستان اِچ انسانی ترقی دی کم ترسطح نہ صِرف مستقبل اِچ معاشی ترقی دی راہ وِچ رُکاواٹ بنڑے گی تے معاشرتی ہم آہنگی نُوں متاثر کرے گی بلکہ اے غُربت دے خاتمے تے ہِک مُنصفانہ پاکستانی معاشرے دے قیام دی کوششاں نوں بی متاثر کرے گی۔
اِس واسطے اسّیں سیاسی جماعتاں دے محترم قائدین نُوں اے سفارش کردے آں کہ او اِس صورتحال نُوں تبدیل کرنڑ دی خاطر درج ذیل اِقدامات کرنڑ داوعدہ کرنڑ:

دولت دے بے قائدہ تقسیم نوں روکنر لئی کوشش کرنا جس دی بنیادی وجہ ٹیکساں دا موجودہ نظام اے: پاکستان دی مجموعی قومی پیداوار اچ ٹیکساں دی شرح 13.1 فیصد اے جیڑی دنیا بھر اِچ ٹیکس دی وصولی دی شرح نالوں گھٹ اے۔ کُل ٹیکساں دا 91 فیصد بلواسطہ محاصل (26 فیصد)، پیشگی ادائیگی تے اِسی نوعیت دے حور مُمکنہ محاصل (65 فیصد) دے ذریعے اِکٹھا کیتا جاندا اے۔ اِس دی وجہ اے ہے کہ اِس مُلک دے اشرافیہ تے با اثر افراد نُوں اِنکم ٹیکس، سیلز ٹیکس تے کسٹم دے محاصل واسطے مُستثنیٰ قرار دے دِتا گیا اے۔

ٹیکس جسٹس اتحاد پاکستان

An Equitable Tax System
For a
Educated, Healthier & Prosperous Pakistan

TAX JUSTICE COALITION
PAKISTAN

اِقتصادی ترقّی صرف شُرفاء نئیں بلکہ ساریاں واسطے

ساڈی جماعت اِرتقازِ دولت نال درج ذیل اِقدامات دے ذریعے مُقابلہ کرے گی۔

دولت دے اُتے تے سرمایا کاری دے اُتے ٹیکس لاگو کرنا

اِنتہائی غریب گھراں دے وِچ جمنڑ آلے 100 وِچوں 40 بچے اِسی درجے وِچ رہندے نے، صرف 9 فیصد دی مُعاشی صورتحال بہتر ھوندی۔ اِس دے برعکس امیر گھراں وِچ جمنڑ آلے 100 وِچوں 52 بچیاں نُوں کدی غُربت دا سامنڑاں نئیں کرنڑاں پیندا۔ دولت تے ٹیکس لانڑ دی وجہ توں یقیناً عدم مساوات اِچ کمی آئے گی۔

غریباں دا خیال رکھنڑ واسطے ٹیکساں وِچ دِتے گئے اِستثنٰی ختم کر کے اِنہاں نوں معقول بنڑانڑاں

پاکستان اِچ مالی سال 2014-2013ء دے دوران 600 عرب روپے دے ٹیکس اِستثنٰی ھونڑ دی وجہ تو قومی خزانے وِچ جمع نئیں ھو سکے۔ اے رقم پاکستان دے کُل تعلیمی بجٹ دے ڈیڑھ گُنا تو بی زیادہ اے۔ عالمی سطح تیلائے گئے ھِک اندازے دے مطابق اگر دنیا دے عرب پتیاں دی دولت دے اُتے مالیاتی بحران تو بعد صِرف 1.5 فیصد ٹیکس لایا جاندا تے دنیا دے غریب ترین 49 ممالک وِچ اِس رقم نوں صحت دیاں سہولتاں تے خرچ کر کے 23 لکھ لوگاں دی جان بچائی جاسکدی سی۔

بنیادی ضرورتاں تے ٹیکس ختم کر کے عام ضرورت دیاں چیزاں تے ٹیکس تے وراثت یا بغیر محنت توں آنڑ آلی دولت تے ٹیکس لاگو کرنا

پاکستان اِچ ٹیکس صرف اوکمزور لوگ ای دیندے نے جیڑے اِس دے شکنجے تو بچ نئیں سکدے، تے اِنہاں لوگاں نچ شامل نے تنخواہ دار طبقہ تے اوتا جر حضرات جنہاں دا ٹیکس وِدہولڈنگ دی صورت اِچ ادائیگی توں پہلے ای کٹ لیا جاندا اے۔ یا فر بینک اکاؤنٹ، حصص، تے سرمایا کاری دے زریعے منافع حاصل کرنڑ آلے لوگ بی اِس وِچ شامل اَن۔ گھریلو استعمال اِچ آنڑ آلیاں 395 چیزاں جیڑیاں صارفین دی باسکٹ اِچ شامل نے تے غریب طبقے دے گُزارے واسطے ضروری نے اُنہاں تے ٹیکس ختم ھونڑاں چاہی دا۔ پاکستان دی 50 فیصد توں زیادہ آبادی 2 ڈالر یومیہ آمدن توں بی نچلے درجے تے زندگی گزار رئی اے۔ سیلز ٹیکس دی شرح زیادہ ھونڑ دی وجہ توں گھٹ آمدن آلہ طبقہ بُری طرح متاثر ھوندا جا ریا اے۔ اے شرح زیادہ تو زیادہ 5 فیصد ھونڑی چاہی دی اے۔

تحائف تے ٹیکس دی سکیم

پاکستان دے موجودہ قانون دے مطابق تحائف تے کوئی ٹیکس نئیں لگدا تے امیر تے مالدار لوگ اے طریقہ اِستعمال کر دے نے ٹیکس توں بچنڑ لئی۔ پاکستانی ٹیکس ادارے دے ہِک اعلٰی افسر دے مطابق مالدار لوگ قومی خزانے وِچ جائز ٹیکس جمع کروائے بغیر آپنڑیں آمدن اثاثے تے دولت تحفے دے طور تے کسی ہورنُوں منتقل کر دیندے نے، اِس تے ٹیکس لگنڑاں چاہی دا۔

کمائی، گزارے دے مطابق مزدوری

پاکستان دی موجودہ مالی صورتحال دی اے ضرورت اے کہ کم از کم کمائی 35 ہزار روپے ھونڑی چاہی دی اے، ساریاں تاجر اتحادی جماعتاں تے مزدور تنظیماں اِس گل نال اتفاق کر دیاں نے۔

سارے شہریاں دی شمولیت تے مبنی گروس ڈومیسٹک گروتھ (جی ڈی پی) اِچ اضافہ

مجموعی قومی پیداوار اِچ اضافے نُوں اجتماعی حیثیت دینڑ دی لوڑ اے خاص طور تے خواتین تے دوسرے محروم طبقات دی شرکت دی شرح نُوں ودھانڑ دی لوڑ اے۔ اِس نال نہ صرف ٹیکس دی بنیاد وسیع ہوئے گی بلکہ وسائل اِچ اضافے دا عمل بی تیز پوئے گا۔

شدید غربت تے انسانی حقوق دے متعلق اقوام متحدہ دے رہنما اُصول

اے اُصول ملک وِچوں غربت دے خاتمے تے مضبوط ترقی دیاں بنیاداں بنڑانڑ واسطے اِک لائحہ عمل فراہم کردے نے۔ سیاسی جماعتاں اے وعدہ کرسکدیاں نے کہ انسانی حقوق تے مبنی مالیاتی اصلاحات دے ایجنڈ اوِچ شہریاں دا تے تجارتی اداریاں دا مکمل احترام کرنا شامل کیتا جائے۔ ملٹی نیشنل کمپنیاں بی اِس گل دیاں ذمہ دار ہونڑیاں چاہی دیاں نے کہ آپنڑیں سپلائی چین وِچ انسانی حقوق، خواتین دے حقوق دا خیال رکھنڑ تے محنت کشی سے متعلق بین الاقوامی معیار تے ماحول دی حفاظت تے سلامتی دا احترام کرنڑ۔ مضبوط ترقی دی راہ وِچ اہم تبدیلیاں نوں یقینی بڑانڑلئی صرف وعدے کافی نئیں۔ ملٹی نیشنل کمپنیاں نوں پابند تے جوابدہ کرنڑلئی قوانین بڑانڑ دی لوڑ اے جنہاں تے عمل کرنڑاں قانونی طور تے لازمی ہووے۔ مرکزی تے صوبائی انسانی حقوق دے شعبہ جات نوں اقوام متحدہ دے انسانی حقوق دے اُنہاں رہنما اصولاں تے ہونڑ آلے عملدرآمد دی نگرانی کرنڑی چاہی دی اے جیہڑے اقوام متحدہ دیگلوبل کومپیکٹ دے دوسرے ستون اِچ دسے گئے نے۔ کاروباری اداریاں نوں اِنکم ٹیکس اِچ آپنڑاں جائز حصہ دینڑ دا وعدہ کرنا چاہی دا اے۔ اِس دے ذریعے ریاست دے کردار نُوں مضبوط بنڑایا جاسکدا اے تے ٹیکس توں بچنڑ یا ٹیکس چوری دے حوالے نال عدم برداشت دا ماحول پیدا کیتا جاسکدا اے۔

خوراک تے رہائش نُوں بنیادی حق تسلیم کروانڑاں (آئین پاکستان 38 ڈی)

آئینِ پاکستان دے آرٹیکل 38 ڈی دے تحت خوراک تے رہائش نُوں بنیادی انسانی حقوق دی بجائے پالیسی اُصول دے طور تے بیان کیتا گیا اے، اِنہاں نُوں بنیادی حقوق قرار دینڑاں چاہی دا اے۔

☆ آئین دے آرٹیکل 25 اے تے عمل کردیاں ہوندیاں متعلقہ شعبیاں دے وسائل اِچ اضافہ کرکے مجموعی قومی پیداوار نُوں 5-7 فیصد تیک لیا آندا جائے تاں کرکے ساریاں شہریاں نُوں برابری دی سطح تے تعلیم دِتّی جاسکے۔ سارے سکولاں دے وِچ نصاب تے تعلیمی نظام نُوں یکجا کرنڑ دا طریقہ کار بنڑایا جائے تے غیر سرکاری سکولاں دی حوصلہ شکنی کیتی جائے۔ فنی تعلیم واسطے مناسب وسائل رکھنڑے چاہی دے نے تاں کرکے اُنہاں شہریاں نُوں اوموا قع فراہم کیتے جاسکنڑ جِنہاں دی وجہ تو اوروائتی تعلیم حاصل نئیں کرسکے۔ تعلیم اِچ برابری نہ پونڑ دی وجہ تو نہ صرف لڑکیاں دی تعلیم واسطے وسائل اِچ اضافہ کیتا جائے گا بلکہ لڑکیاں دی تعلیم دے حوالے نال عوامی رائے، رسم ورواج، تے رویّاں دے وِچ بی تبدیلی لے آئی جائے گی۔

اِس دے برعکس پاکستانی گھرانیاں دی آمدن تے اِخراجات دے متعلق سروے دے مطابق پاکستان دی دس سال یا زیادہ عمر آلی آبادی دی شرح خواندگی 58 فیصد اے۔ اے سروے مرکزی تے صوبائی سطح تے الگ الگ کیتا گیا سی۔

☆ صحت مند عوام، بلخصوص افرادی قوت ترقی واسطے لازمی اے۔ اِس واسطے سیاسی جماعتاں نُوں سارے شہریاں دی خاطر صحت دی دیکھ بھال واسطے سہولتاں فراہم کرنڑ دا وعدہ کرنڑاں چاہی دا اے۔ اِس دی وجہ توں نہ صرف غریب خانداناں دے صحت تے ہونڑ آلے اِخراجات گھٹ ہونڑ گے بلکہ درحقیقت اِنہاں دی بچت اِچ اضافہ ہوئے گا تے اُس بچت نُوں صحت تے خرچ کرنڑ دی بجائے خاندان دی ترقی تے خرچ کرسکنڑ گے۔ بچے، ماواں تے بلخصوص افرادی قوت دی صحت بہتر ہونڑ دے اثرات سارے معاشرے تے معیشت دی بہتری دی صورت اِچ سامنڑے آونڑ گے۔ اِس واسطے سیاسی جماعتاں نُوں لازمی صحت دے شعبے دے وِچ سرمایا کاری ودھاندیاں ہویاں آئندہ پنج سالاں دے دوران مجموعی قومی پیداوار نُوں 3 توں 5 فیصد تک لے جانڑاں چاہی دا اے۔ اِس توں عِلاوہ زندگی بچانڑ آلیاں دوایاں تے ٹیکس ختم کرنڑاں چاہی دا اے۔

صحت دے شعبے دے نال جُڑیاں ہویاں کجھ تلخ حقیقتاں نے، اوا ے کہ 997 لوگاں واسطے 1 ڈاکٹر، 10658 لوگاں واسطے 1

دنداں دا ڈاکٹر تے 1584 لوگاں واسطے ہسپتال دا 1 بِستر دستیاب اے۔ صحت دا قومی ڈھانچہ بہت پھیلیا ہویا اے جِس کر کے صحت دی فراہمی دے نظام نُوں کئی مسائل دا سامنڑاں اے جیسے کہ آبادی دی بلند شرح، صحت دے شعبے دے وِچ پیشہ ورانہ افراد دی غیر مساوی تقسیم، افرادی قوت دی کمی، نامناسب فنڈز، تے صحت دی معیاری خدمات تک محدود پہنچ۔

☆ اِک ہور سخت مسئلہ بچیاں تے وڈیاں وِچ غذائی قلت دا اے۔ سیاسی جماعتاں نُوں غذائی قلت تی گھٹ خوراک دے مسئلے دا حل کڈ ہنڑاں چاہی دا اے۔ تے اے مسائل حل کرنڑ واسطے غذائی اجناس دی پیداوار، تجارت تے اِنہاں تک پہنچ دے نظام اِچ بنیادی تبدیلیاں لی آنڑیاں پینڑیان۔ آؤنڑ آلی حکومت واسطے لازمی ہوے گا کہ اوسماجی تحفظ تے زرعی اِصلاحات واسطے سرمایہ کاری کرے، سکولاں دے وِچ خوراک دی فراہمی دے پروگرام متعارف کروائے تے بالغ افراد دی غذائیت نال بھرپور خوراک تک پہنچ یقینی بڑانڑ واسطے آمدنی دی کم از کم حد مقرر کرے۔

خوراک دے شعبے دے وِچ غذائیت دے متعلق قومی سروے (این این سی) 2011 وِچ اے اِنکشاف پویا سی کہ مُلک اِچ 58 فیصد خاندان غذائی عدم تحفظ دا شکاران۔ مُلکی آبادی دے 28.4 فیصد نُوں کھانڑان میسّر تے ہے پر اِس دی فراہمی اِچ تسلسل یقینی نئیں اے۔ باقی 19.8 فیصد اولوگ نے جِنہاں تے کدی کدی فاقیاں دی نوبت آجاندی اے تے 9.8 فیصد شدید بھک تے غیر بت دا شکار نے۔ دیہاتی علاقیاں دے وِچ غذائی عدم تحفظ دی صورتحال تے ہور خراب اے جتھے 60.6 فیصد افراد خوراک دے حوالے نال بے یقینی دا شکار نے جبکہ شہری علاقیاں دے وِچ اے شرح 52.4 فیصد اے۔ پاکستان اِچ پنج سال توں گھٹ عمر دے 43.7 فیصد بچے غذائی کمی دا شکار ہوندے نے تے اِسی واسطے اِس عمر دے بچیاں دی شرح اموات بی زیادہ اے۔ غذائی قلت دا شکار ہوندے نے تے اس لیے اس عمر دے بچیاں اچ اموات دی شرح زیادہ ہوندی اے۔ (اے اعداد و شمار اقتصادی سروے پاکستان 17-2016 وچ غذائیت دے قومی سروے (این این ایس)، پاکستان ڈیموگریفک اینڈ ہیلتھ سروس (پی ڈی ایچ ایس) دے مطابق پیش کیتے گئے نے)

☆ اجتماعی معاشی سرمایہ دی موجودہ کم ترسطح دی وجوہات وچوں اک وجہ محنت کشاں خاص طور تے خواتین کارکنان دی اجرت اے۔ کم اجرت دی وجہ تو لوک مجبور ہو جاندینے کہ او آپنڑے تعلیم تے صحت دے اخراجات نوں کم کرنڑ کیونکہ انہاں نوں پیٹ بھرنڑ لیے کھانڑاوی مشکل نال ملدا اے۔ ساریاں سیاسی جماعتاں نوں اے عہد کرنا چاہیے دا اے کہ او لیبر مارکیٹ اچ جامع اصلاحات لے کہ آنڑ جیدے وچ لیبر یونینوں نوں مضبوط بنڑانڑاں، سہ فریقی گل بات دے طریقہ کارنوں مضبوط بنڑانڑا، گزربسر واسطے کم از کم اخراجات دا تعین کرکے اگلے پنج برس دے دوران کم از کم اجرت دی شرح اچ بتدریج اضافہ تے پاکستانی مصنوعات دی مسابقانہ صلاحیتاں نوں برقرار رکھنڑ اشامل ہووے گا۔

☆ ان یاں ساریاں کاوشاں دی خاطر اضافی وسائل دی ضرورت پوے گی پاکستان اچ ملکی وسائل اچ اضافے دی بے پناہ صلاحیت موجود اے کیونکہ اس وقت اس دی آمدنی کم ترسطح تے ہے۔ معاشی شعبے دے لازمی پروگراماں دی خاطر مالی وسائل دی دستیابی نوں یقینی بنڑانڑ لئے ترقی پسندانہ اچ ٹیکس محاصل نوں اک مرکزی حیثیت حاصل ہووے گی تے اے اقدامات غربت تے عدم مساوات اچ کمی تے انسانی وسائل دی ترقی اچ یہم کردار ادا کردئیاں ہویاں مستقبل اچ معاشی نمو تے خوشحال معاشرے دے قیام اچ اہم ثابت ہوونڑ گے

☆ آمدن دے لحاظ نال شرح ٹیکس دی بنیاد تے قائم ٹیکس دے ترقی پسند نظام تعمیر ملت تے اہم قومی اداروں اور عوام تے سرمایہ کاری لئے ضروری اے۔ سیاسی جماعتاں نوں اے عہد وی کرنا چاہیدا اے کے اوحکومت وچ آنڑ تو بعد اک سال دے اندر تمام متعلقہ فریقین دے نال مشاورت توں بعد ملکی سطح تے وسائل اچ اضافے واسطے اک مکمل جامعہ منصوبہ تیار کرنڑ گے۔ اس منصوبے دے اہداف اچ مجموعی قومی پیداوار اچ ٹیکس دے تناسب نوں آئندہ پنج سالاں وچ ۸۱ فیصد تک لے کر جانڑا، ٹیکس بنیادنوں وسعت دینڑا، دولت تے ٹیکس نوں متعارف کروانڑا تے ٹیکس جمع کروانڑ دے موجودہ طریقہ کار دی اصلاح شامل ہونڑ گے۔ جیڑے وی اضافے وسائل ہونڑ گے او تعلیم، صحت تے غریب خانداناں دے سماجی تحفظ تے غذائی تحفظ واسطے استعمال کیتا جائے گا۔